

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 21-05-7900

Chișinău

20 10 2017

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.73 din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare proiectul de lege cu privire la organizațiile de creditare nebancaară, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.816 din 17 octombrie 2017.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Comisia Națională a Pieței Financiare.

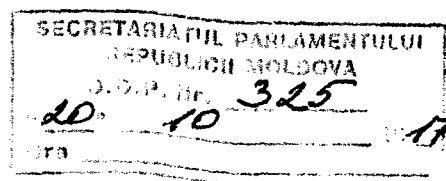
Anexe:

1. Hotărîrea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege (în limba română – 1 filă și în limba rusă – 1 filă);
2. Proiectul de lege (în limba română – 14 file și în limba rusă – 17 file);
3. Nota informativă la proiectul de lege (4 file);
4. Raportul de expertiză al Centrului Național Anticorupție (8 file);
5. Avizul Ministerului Justiției (3 file);

Secretar general al Guvernului

Lilia PALII

Ex: A.Isac
Tel: 250-604

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 101

Fax:
+ 373 22 242696

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr.816

din 17 octombrie 2017

Chișinău

**Pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la organizațiile
de creditare nebancară**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege cu
privire la organizațiile de creditare nebancară.

Prim-ministru

PAVEL FILIP

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul economiei
și infrastructurii

Octavian CALMÎC

Ministrul justiției

Vladimir Cebotari

Ministrul finanțelor

Octavian Armașu

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****cu privire la organizațiile de creditare nebancară**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

**Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE****Articolul 1. Obiectul și scopul**

(1) Prezenta lege are ca obiect reglementarea condițiilor de acces la activitatea de creditare nebancară, stabilirea statutului juridic și particularităților de constituire și de activitate a organizațiilor de creditare nebancară, asigurarea condițiilor de apărare a drepturilor și a intereselor legitime ale creditorilor, donatorilor, clienților, precum și ale fondatorilor, asociaților și acționarilor organizațiilor de creditare nebancară.

(2) Scopul prezentei legi constă în asigurarea dezvoltării sectorului de creditare nebancară, inclusiv prin prevenirea riscurilor excesive în sistem, sporirea accesului la resurse financiare al persoanelor fizice și juridice.

Articolul 2. Cadrul juridic

Asupra organizațiilor de creditare nebancară nu se extinde acțiunea actelor normative ce reglementează activitatea băncilor și a asociațiilor de economii și împrumut.

Articolul 3. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi se utilizează următoarele noțiuni:

a) *administrator* – membru al consiliului, al organului executiv și conducătorul filialei organizației de creditare nebancară;

b) *autoritatea de supraveghere* – Comisia Națională a Pieței Financiare;

c) *credit nebancaar (credit)* – orice angajament de a acorda bani ca împrumut cu condiția rambursării lor, plății dobânzii și/sau altor plăți aferente, precum și orice prelungire a termenului de rambursare a datoriei;

d) *organizație de creditare nebancară* – persoană juridică înregistrată sub formă juridică de societate pe acțiuni sau societate cu răspundere limitată, care desfășoară doar activitățile de creditare nebancară stabilite la art. 8 alin. (2) din prezenta lege;

e) *oficiu secundar* – unitate structurală internă a organizației de creditare nebancară, situată în afara sediului central, care nu este filială sau reprezentanță,

nu are bilanț separat și desfășoară unele din activitățile conexe sau auxiliare ale acesteia.

Articolul 4. Scopul și principiile de activitate ale organizațiilor de creditare nebancară

(1) Organizațiile de creditare nebancară au drept scop sporirea accesului la resurse financiare al persoanelor fizice și juridice, în vederea ridicării nivelului de trai al populației și dezvoltării activității de întreprinzător.

(2) Principiile de activitate ale organizațiilor de creditare nebancară sînt:

- a) asigurarea dezvoltării durabile în domeniul creditării nebancare;
- b) asigurarea transparenței în activitatea de creditare nebancară și respectarea drepturilor clienților;
- c) respectarea normelor concurenței loiale.

Capitolul II ORGANIZAȚIA DE CREDITARE NEBANCARĂ

Articolul 5. Statutul juridic al organizației de creditare nebancară, efectuarea operațiunilor

(1) Organizația de creditare nebancară își desfășoară activitatea în temeiul prezentei legi și al altor acte normative, în baza actului de constituire și a regulamentelor proprii.

(2) Organizațiile de creditare nebancară sînt în drept să se asocieze în scopul apărării drepturilor și intereselor lor legitime.

(3) La desfășurarea activității de creditare nebancară organizațiile de creditare nebancară vor respecta prevederile Legii nr. 202 din 12 iulie 2013 privind contractele de credit pentru consumatori.

(4) Organizația de creditare nebancară trebuie să elaboreze și să aprobe, cel puțin, următoarele regulamente interne: privind prestarea serviciilor, privind cadrul de administrare a activității și privind mecanismele de soluționare a pretențiilor clienților.

(5) Regulamentul privind prestarea serviciilor va stabili reguli care să se refere, cel puțin, la modul de evaluare a bonității beneficiarului, la criteriile și la condițiile prestării serviciilor, inclusiv dezvoltarea componentelor costului total al serviciului, modului de calcul al penalității și ratei dobînzii, precum și modalitățile de garantare de către client a rambursării la scadența creditului primit.

(6) Operațiunile de prestare a serviciilor de către organizațiile de creditare nebancară trebuie consemnate în documente contractuale din care să rezulte clar toate condițiile tranzacțiilor respective.

(7) Regulamentul privind cadrul de administrare a activității organizației de creditare nebancară va conține prevederi în corespundere cu cerințele actului normativ al autorității de supraveghere prevăzut la art.23 alin.(4) lit.c).

(8) Regulamentul privind mecanismele de soluționare a pretențiilor clienților va conține prevederi în conformitate cu Legea nr. 190-XIII din 19 iulie

1994 cu privire la petiționare și Legea nr. 105-XV din 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor, ținând cont de cerințele Legii nr. 202 din 12 iulie 2013 privind contractele de credit pentru consumatori, care să se refere, cel puțin, la persoanele sau subdiviziunile interioare responsabile de examinarea petițiilor în cadrul organizației de creditare nebancară, la modul și termenele de examinare a petițiilor și de informare a petiționarului despre decizia aprobată.

(9) În cazul în care petiționarul nu este satisfăcut de modul de soluționare a petiției, acesta este în drept să se adreseze autorității de supraveghere.

Articolul 6. Documentația internă

(1) Organizația de creditare nebancară este obligată să păstreze, la sediu ori în alt loc indicat în actul de constituire, documentația prevăzută de legislația privind societățile pe acțiuni sau privind societățile cu răspundere limitată, actele normative de reglementare a contabilității și raportării financiare, rapoartele specifice în conformitate cu actele normative ale autorității de supraveghere, actele de control efectuate de autoritatea de supraveghere, precum și documentația contractuală cu participarea organizației de creditare nebancară.

(2) Organizația de creditare nebancară va pune la dispoziția autorității de supraveghere documentele menționate la alin.(1), cu obligația de confidențialitate în sarcina celei din urmă, în conformitate cu Legea nr. 192-XIV din 12 noiembrie 1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare.

(3) Accesul altor persoane la documentația organizației de creditare nebancară se realizează în conformitate cu prevederile legislației.

Articolul 7. Informația confidențială referitoare la client

(1) Constituie informație confidențială referitoare la client orice informație referitoare la clientul organizației de creditare nebancară (inclusiv referitoare la persoana, patrimoniul, activitatea/afacerea sau relațiile lui) care a devenit cunoscută organizației de creditare nebancară.

(2) În înțelesul prezentului articol, client al organizației de creditare nebancară este considerată persoana care beneficiază sau a beneficiat de serviciile organizației de creditare nebancară respective sau persoana cu care organizația de creditare nebancară a negociat prestarea serviciilor de creditare nebancară, chiar dacă respectiva operațiune nu a avut loc.

(3) Administratorii și angajații organizației de creditare nebancară, alte persoane care au avut acces la informația confidențială referitoare la client în virtutea exercitării atribuțiilor de serviciu au obligația să o păstreze și să nu o folosească în alte scopuri decât cele de serviciu. Această obligație subzistă și după încetarea activității persoanelor respective în organizația de creditare nebancară.

(4) Informația confidențială referitoare la client urmează a fi furnizată de organizația de creditare nebancară autorităților sau persoanelor abilitate prin lege să solicite aceste informații, inclusiv:

a) organului de urmărire penală, cu autorizația judecătorului de instrucție, privind cauza penală concretă;

- b) instanței de judecată, în scopul soluționării unei cauze aflate pe rol;
- c) organului fiscal și organului vamal;
- d) Serviciului de Informații și Securitate;
- e) Centrului Național Anticorupție;
- f) autorității de supraveghere;
- g) Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal;
- h) Băncii Naționale a Moldovei;
- i) organului de executare, în temeiul și în limitele prevăzute de documentul executoriu;
- j) altor autorități din alte state, în temeiul acordurilor bilaterale sau multilaterale de cooperare relevante.

(5) La solicitarea în scris, organizația de creditare nebancară furnizează informații confidențiale referitoare la clienți, în măsura în care furnizarea acestei informații este justificată de scopul pentru care este solicitată, următoarelor persoane:

- a) clienților și moștenitorilor acestora, reprezentanților legali, precum și altor reprezentanți împuterniciți prin procură, eliberată în modul stabilit de lege;
- b) persoanelor cărora organizația de creditare nebancară le-a externalizat anumite activități;
- c) birourilor istoriilor de credit, în modul stabilit de Legea nr.122-XVI din 29 mai 2008 privind birourile istoriilor de credit;
- d) societății de audit în limitele necesare efectuării de către aceasta a auditului.

(6) Obligația de păstrare a informației confidențiale referitoare la client nu exclude obligația de păstrare a secretului comercial sau a unui alt secret protejat de lege.

(7) În condițiile prezentei legi, sînt prelucrate doar date cu caracter personal strict necesare, neexcesive scopului prestabilit, conform competențelor atribuite de legislația de profil, asigurîndu-se un nivel de securitate și confidențialitate adecvat în ceea ce privește riscurile prezentate de prelucrare și caracterul datelor, conform principiilor stabilite de legislația privind protecția datelor cu caracter personal.

Articolul 8. Activitățile organizației de creditare nebancară

(1) Organizația de creditare nebancară este în drept să desfășoare doar activități de creditare nebancară, în conformitate cu prezenta lege.

(2) Activitățile de creditare nebancară sînt:

- a) acordarea de credite nebancare;
- b) leasingul financiar.

(3) Organizația de creditare nebancară poate desfășura operațiuni de factoring, activitate în calitate de agent bancassurance, precum și alte activități conexe și auxiliare legate de realizarea activităților de creditare nebancară.

(4) Organizația de creditare nebancară este în drept să primească mijloace bănești sub formă de investiții, împrumuturi, credite, donații (granturi), aporturi (participațiuni) în capitalul său social, ținînd cont de prevederile lit. a) art. 9.

Articolul 9. Interdicții

Se interzice organizației de creditare nebancară:

- a) atragerea de depozite sau alte fonduri rambursabile de la persoane fizice, inclusiv împrumuturi, cu excepția cazurilor în care persoana fizică:
  - este fondator (acționar/asociat) al organizației de creditare nebancară și deține o cotă de cel puțin 3 % din capitalul acesteia, sau
  - este considerată investitor calificat care corespunde criteriilor stabilite la art. 137 alin. (3) lit. b) și lit. c) din Legea nr. 171 din 11 iulie 2012 privind piața de capital;
- b) efectuarea investițiilor și aporturilor (participațiilor) în capitalul social, acordarea împrumuturilor, creditelor, donațiilor, în scopul procurării valorilor mobiliare sau părților sociale proprii;
- c) prestarea serviciilor de creditare nebancară condiționate de procurarea de către client a unor servicii suplimentare oferite de aceasta;
- d) externalizarea activităților de acordare a creditelor și serviciilor de leasing financiar altor entități, cu excepția organizațiilor de creditare nebancară înregistrate în Registrul organizațiilor de creditare nebancară autorizate conform legii.

Capitolul III CONSTITUIREA ȘI ÎNREGISTRAREA ORGANIZAȚIEI DE CREDITARE NEBANCARĂ

Articolul 10. Denumirea și sediul

(1) Denumirea organizației de creditare nebancară va conține în mod obligatoriu sintagma „Organizația de Creditare Nebancară” sau abrevierea „O.C.N.”.

(2) Denumirea filialei, reprezentanței sau oficiului secundar al organizației de creditare nebancară va conține indicarea tipului subdiviziunii și a apartenenței acesteia la organizația concretă în cadrul căreia a fost deschisă.

(3) Persoanele juridice care nu sînt organizații de creditare nebancară nu sînt în drept să utilizeze în denumirea lor sintagma ori abrevierea din alin. (1), derivate ori traduceri ale acestora.

(4) Sediul organizației de creditare nebancară trebuie să fie înregistrat în Republica Moldova.

Articolul 11. Constituirea și înregistrarea de stat

(1) Organizația de creditare nebancară se constituie și se înregistrează în conformitate cu legislația privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali.

(2) Înregistrarea de stat a organizației de creditare nebancară, inclusiv constituirea, reorganizarea, lichidarea, suspendarea sau reluarea activității acesteia, a filialelor și reprezentanțelor ei, precum și modificarea/completarea

actelor de constituire, înscrierea datelor în Registrul de stat al persoanelor juridice se efectuează cu avizul autorității de supraveghere, în conformitate cu prevederile prezentei legi și actelor normative ale autorității de supraveghere, eliberat contra plată.

(3) Organizația de creditare nebancară este în drept să constituie filiale, reprezentanțe și oficii secundare.

Articolul 12. Exigențe față de administratori și fondatori (acționari/asociați)

(1) Persoanele alese sau numite în funcția de administrator al organizației de creditare nebancară trebuie să corespundă în orice moment criteriilor privind reputația, cunoștințele, aptitudinile și experiența adecvate naturii, extinderii și complexității activității organizației și responsabilităților încredințate, stabilite de autoritatea de supraveghere în actele sale normative.

(2) Nu pot deține calitatea de administrator și fondator (acționar/asociat) persoanele incluse în lista națională a persoanelor și entităților implicate în activități teroriste și de proliferare a armelor de distrugere în masă, în temeiul legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, și/sau care au antecedente penale nestinse.

(3) Nu pot deține calitatea de administrator persoanele care:

a) sînt angajați ai autorității de supraveghere;

b) prin legislație sau prin hotărîre judecătorească irevocabilă sînt lipsite de dreptul de a deține funcția respectivă;

c) sînt auditori angajați ai societății de audit care efectuează auditul acestei organizații de creditare nebancară;

d) încalcă regimul de restricții și limitări în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu prevăzut în temeiul legislației cu privire la integritate.

(4) Administratorii organizației de creditare nebancară sînt în drept să-și exercite atribuțiile de la data confirmării în funcție a acestora de către autoritatea de supraveghere, conform actelor sale normative.

(5) În cazul numirii și/sau schimbării administratorilor, organizația de creditare nebancară trebuie să înainteze cererea cu setul de documente, conform actelor normative în vigoare, în termen de cel mult 20 de zile lucrătoare de la alegerea sau numirea acestora, cu posibilitatea prelungirii de către autoritatea de supraveghere a termenului dat cu 30 de zile lucrătoare, în cazul existenței condițiilor obiective, care nu depind de persoana aleasă sau numită în funcția de administrator.

Articolul 13. Avizul pentru înregistrarea de stat

(1) Pentru a obține aviz, organizația de creditare nebancară prezintă autorității de supraveghere o cerere în format electronic cu aplicarea semnăturii electronice sau pe suport de hîrtie autenticată de persoana împuternicită să reprezinte organizația de creditare nebancară în procesul înregistrării de stat.

(2) La cererea de eliberare a avizului se anexează, după caz:

a) actul de constituire sau modificările și completările la acesta, aprobat și semnat de către fondatori (acționari/asociați);

b) procesul-verbal al adunării de constituire/adunării generale a fondatorilor (acționarilor/asociaților);

c) decizia organului împuternicit privind desemnarea administratorilor;

d) actul de proprietate sau contractul de locațiune, de comodat sau alt document ce atestă drepturile reale asupra imobilului amplasat în spații cu destinație nelocativă în care organizația de creditare nebanară și/sau filialele sau reprezentanțele acesteia își vor desfășura activitatea;

e) copia bilanțului întocmit la ultima dată de raportare precedentă datei de prezentare a cererii pentru eliberarea avizului pentru înregistrare, în cazul organizațiilor care își desfășoară activitate la data depunerii cererii de eliberare a avizului;

f) informații referitoare la numele, prenumele (denumirea), domiciliul (sediul), numărul de identificare personal (numărul de identificare de stat), cota de participare în capitalul social al organizației de creditare nebanară a fiecărei persoane, precum și beneficiarul efectiv al acestora;

g) copia cazierului juridic al fondatorilor persoane fizice (sau altă confirmare privind lipsa antecedentelor penale nestinse în cazul fondatorilor persoane fizice nerezidente), valabil la data depunerii cererii;

h) cererea de confirmare în funcție a administratorilor organizației de creditare nebanară, cu setul de documente anexat conform actelor normative ale autorității de supraveghere;

i) copia regulamentelor proprii prevăzute la art. 5 alin. (4);

j) documentul ce confirmă achitarea plății pentru eliberarea avizului.

În cazul în care documentele sau informațiile prezentate conform prezentului alineat nu justifică corespunderea persoanei cu exigențele față de administratori/fondatori conform art. 12, autoritatea de supraveghere poate solicita documente și informații adiționale, poate efectua investigații suplimentare, inclusiv poate consulta autoritățile publice și alte persoane juridice privind activitățile persoanei înaintate în funcția de administrator.

(3) Autoritatea de supraveghere eliberează avizul pentru înregistrarea de stat dacă organizația de creditare nebanară corespunde cerințelor prezentei legi, inclusiv exigențelor față de administratori/fondatori, precum și dacă situația financiară a organizației de creditare nebanară este în conformitate cu cadrul normativ.

(4) Autoritatea de supraveghere ține separat evidența cererilor de eliberare a avizului în registrele corespunzătoare, pe suport de hârtie și în versiune electronică.

Articolul 14. Examinarea cererii și eliberarea avizului

(1) În termen de 30 zile lucrătoare de la data depunerii cererii, autoritatea de supraveghere examinează cererea și documentele anexate și eliberează avizul sau respinge cererea de eliberare a acestuia. La necesitate, autoritatea de

supraveghere este în drept să prelungească termenul de examinare a cererii cu 30 de zile lucrătoare.

(2) Data a depunerii cererii se consideră data înregistrării cererii în registrele de evidență a corespondenței ale autorității de supraveghere.

(3) Autoritatea de supraveghere este în drept să solicite organizației de creditare nebanară completarea setului de documente prezentat și/sau să introducă în documentele prezentate modificările și completările necesare, cu indicarea termenului de executare, în următoarele cazuri:

- a) la neprezentarea tuturor documentelor conform prevederilor art. 13;
- b) dacă documentele și/sau informațiile prezentate sînt eronate, insuficiente și/sau ilizibile;
- c) dacă conținutul documentelor și/sau al informațiilor prezentate contravine prevederilor prezentei legi și actelor normative ale autorității de supraveghere.

În oricare dintre aceste cazuri, termenul de examinare a cererii se calculează de la momentul prezentării la autoritatea de supraveghere a modificărilor indicate sau a documentelor suplimentare.

Articolul 15. Temeiurile de respingere a cererii

(1) Autoritatea de supraveghere respinge cererea organizației de creditare nebanară privind eliberarea avizului în temeiul a cel puțin unuia dintre următoarele motive:

- a) prevederile art. 14 alin. (3) nu au fost executate în termenul stabilit de autoritatea de supraveghere, dar care nu poate fi mai mic de 7 zile lucrătoare;
- b) existentă probe că documentele și/sau informațiile prezentate sînt neautentice (false);
- c) necorespunderea cu prevederile prezentei legi și actelor normative ale autorității de supraveghere.

(2) În cazul respingerii cererii în temeiul prevederilor alin. (1) lit. a) și lit. c), organizația de creditare nebanară, cu condiția înlăturării motivelor care au servit drept temei pentru respingere și achitării repetate a plății pentru eliberarea avizului, poate depune o nouă cerere, în modul stabilit de prezenta lege.

Articolul 16. Informarea organizației de creditare nebanară. Interzicerea modificării documentelor avizate

(1) Autoritatea de supraveghere informează organizația de creditare nebanară despre eliberarea avizului sau respingerea motivată a cererii respective în termen de 3 zile lucrătoare de la data adoptării deciziei privind cererea depusă, în scris, pe suport de hîrtie și/sau prin sistemul de circulație electronică a documentelor.

(2) Organizația de creditare nebanară depune la autoritatea de înregistrare, în conformitate cu legislația privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali, avizul autorității de supraveghere și documentele de constituire sau modificările operate în actul de constituire, sau, după caz, actul de constituire în redacție nouă, care au fost

avizate în modul stabilit de prezenta lege, fără a introduce ulterior în acestea modificări aferente prevederilor prezentei legi.

Articolul 17. Capitalul

(1) Capitalul social minim al organizației de creditare nebancară se stabilește în mărime de 100.000 lei.

(2) La momentul înregistrării de stat, capitalul social minim al organizației de creditare nebancară trebuie să fie depus integral de către fondatorii (acționarii/asociații) săi.

(3) Aporturile la capitalul social minim se depun integral în formă bănească.

(4) Organizația de creditare nebancară este obligată să dețină și să mențină capitalul propriu în raport cu valoarea activelor la orice dată în mărime minimă de 5%.

Articolul 18. Registrul organizațiilor de creditare nebancară autorizate

(1) Organizația de creditare nebancară este în drept să desfășoare activități de creditare nebancară doar după înregistrarea în Registrul organizațiilor de creditare nebancară autorizate (în continuare – *Registru*), ținut de autoritatea de supraveghere, în conformitate cu legislația cu privire la registre.

(2) În Registru se înregistrează următoarele date despre organizațiile de creditare nebancară:

- a) denumirea completă și abreviată;
- b) data înregistrării și numărul de identificare de stat (IDNO);
- c) sediul și adresa poștală, dacă diferă de sediu, numărul de telefon, fax, adresa electronică, pagina web, după caz, inclusiv ale filialelor, reprezentanțelor și oficiilor secundare;
- d) activitățile de creditare nebancară desfășurate;
- e) capitalul social;
- f) numele, prenumele, numărul de identificare personal (IDNP) ale membrilor organului executiv;
- g) numele, prenumele (denumirea,) domiciliul (sediul), numărul de identificare personal (numărul de identificare de stat), mărimea cotei de participare ale fondatorilor, precum și ale beneficiarilor efectivii în capitalul social a organizației de creditare nebancară;
- h) denumirea și sediul societății de audit care efectuează auditul organizației de creditare nebancară, după caz;
- i) date cu privire la reorganizarea, suspendarea și reluarea activității, după caz;
- j) data înregistrării dizolvării în Registrul de stat al persoanelor juridice, numele, numărul de identificare personal (IDNP) și datele de contact (telefon, fax, adresă electronică) ale lichidatorului sau membrilor comisiei de lichidare – în caz de dizolvare și intentare a procedurii de lichidare;

k) data intentării procesului de insolvabilitate, numele și numărul de identificare de stat (IDNO) ale administratorului insolvabilității, datele lui de contact (telefon, fax, adresa electronică) – în caz de intentare a procesului de insolvabilitate.

(3) Organizațiile de creditare nebancară sînt obligate să informeze în scris autoritatea de supraveghere despre modificările și/sau completările privind datele și informațiile cuprinse în documentația depusă inițial, în termen de 15 zile lucrătoare de la data survenirii modificărilor și/sau completărilor. Autoritatea de supraveghere va actualiza Registrul în baza datelor și informațiilor primite de la organizațiile de creditare nebancară în termen de 5 zile lucrătoare.

(4) Autoritatea de supraveghere asigură vizualizarea publică a informației din Registrul pe pagina sa web oficială. Informația publică conține date privind denumirea persoanei juridice, forma juridică de organizare, numărul de identificare de stat (IDNO), data înregistrării de stat, sediul, numărul de telefon, numele și prenumele conducătorului, activitățile de creditare nebancară desfășurate, numele și prenumele sau denumirea fondatorilor (asociaților) care dețin o cotă mai mare de 5% din capital social, starea persoanei juridice (în proces de reorganizare, insolvabilitate, lichidare sau suspendare a activității) și date privind radierea acesteia. Actualizarea informațiilor se va efectua săptămînal.

Articolul 19. Înregistrarea organizațiilor de creditare nebancară în Registrul

(1) În termen de 30 de zile lucrătoare de la data înregistrării de stat, organizația de creditare nebancară este obligată să depună la autoritatea de supraveghere o cerere în format electronic cu aplicarea semnăturii electronice sau pe suport de hîrtie, autenticată de persoana împuternicită să reprezinte organizația de creditare nebancară, prin care să solicite înregistrarea organizației de creditare nebancară în Registrul.

(2) Autoritatea de supraveghere înregistrează organizația de creditare nebancară în Registrul sau respinge cererea de înregistrare în cel mult 5 zile lucrătoare de la data primirii cererii, informînd în scris solicitantul despre motivele respingerii cererii.

(3) Autoritatea de supraveghere respinge cererea de înregistrare a organizației de creditare nebancară dacă conținutul documentelor înregistrate la organul înregistrării contravine prevederilor prezentei legi.

(4) În caz de respingere a cererii de înregistrare, solicitantul poate depune o nouă cerere după înlăturarea cauzelor care au servit drept temei pentru respingerea cererii anterioare.

Articolul 20. Suspendarea activității și radierea din Registrul

(1) Autoritatea de supraveghere este în drept să suspende activitatea organizației de creditare nebancară, cu mențiunea respectivă în Registrul, în următoarele cazuri:

a) la cererea organizației de creditare nebancară;

b) neîndeplinirea prescripțiilor autorității de supraveghere privind înlăturarea încălcărilor în activitate, inclusiv în cazul sesizării de către autoritatea responsabilă privind respectarea legislației cu privire la contractele de credit pentru consumatori;

c) neprezentarea autorității de supraveghere a informației conform art.18 alin.(3);

d) prezentarea autorității de supraveghere a unor date eronate sau neautentice probate corespunzător, care au servit drept temei pentru eliberarea avizului pentru înregistrarea de stat și/sau înregistrarea în Registru.

(2) Autoritatea de supraveghere radiază organizația de creditare nebancară din Registru în următoarele cazuri:

a) la cererea organizației de creditare nebancară, inclusiv în cazul în care aceasta își încetează existența în urma reorganizării sau insolvenței sau lichidării;

b) neînlăturarea, în termenul stabilit, a circumstanțelor care au dus la suspendarea activității.

(3) Autoritatea de supraveghere radiază organizația de creditare nebancară din Registru și o informează despre acest fapt în termen de 5 zile lucrătoare de la data intrării în vigoare a deciziei respective.

(4) Pe perioada suspendării activității sau în cazul radierii din Registru, organizația de creditare nebancară nu este în drept să desfășoare activitățile de creditare nebancară specificate în art. 8 alin. (2).

(5) Organizația de creditare nebancară care a fost radiată în temeiul prezentului articol poate solicita reînregistrarea în Registru, conform procedurii de înregistrare stabilite în prezenta lege, cu condiția prezentării documentelor confirmative privind înlăturarea motivelor care au servit temei pentru radiere.

Capitolul IV CONTABILITATEA, SITUAȚIILE FINANCIARE ȘI RAPOARTELE SPECIFICE, AUDITUL

Articolul 21. Contabilitatea, situațiile financiare și rapoartele specifice

(1) Organizația de creditare nebancară ține contabilitatea și întocmește situațiile financiare și rapoartele specifice în conformitate cu actele normative de reglementare a contabilității și raportării financiare și cu actele normative ale autorității de supraveghere.

(2) Organizația de creditare nebancară prezintă autorității de supraveghere situațiile financiare și rapoartele specifice în forma și cu periodicitatea stabilită de legislație și de actele normative ale autorității de supraveghere.

Articolul 22. Auditul obligatoriu

(1) Organizația de creditare nebancară, a cărei valoare totală a activelor la sfârșitul perioadei de gestiune depășește 25 000 000 lei, este obligată să efectueze auditul situațiilor financiare anuale.

(2) Societatea de audit cu care organizația de creditare nebanară va încheia contractul de audit trebuie să corespundă criteriilor stabilite de autoritatea de supraveghere.

(3) În cazul în care există o bănuială rezonabilă că activitatea organizației de creditare nebanară comportă suspiciuni întemeiate, autoritatea de supraveghere poate solicita acesteia efectuarea auditului situațiilor financiare.

Capitolul V

REGLEMENTAREA ȘI SUPRAVEGHEREA ACTIVITĂȚII ORGANIZAȚIILOR DE CREDITARE NEBANARĂ

Articolul 23. Reglementarea și supravegherea activității organizațiilor de creditare nebanară

(1) Autoritatea de supraveghere este organul de stat care reglementează, supraveghează și controlează activitatea organizațiilor de creditare nebanară.

(2) În scopul reglementării și supravegherii eficiente a activității organizațiilor de creditare nebanară, autoritatea de supraveghere este împuternicită să aprobe decizii, să efectueze controale din oficiu și pe teren asupra activității organizațiilor de creditare nebanară, să examineze rapoarte, documente contabile și alte documente și informații, condițiile în care își desfășoară activitatea și respectarea de către aceste organizații a legislației, să întreprindă acțiuni și să emită prescripții în vederea implementării prevederilor prezentei legi și ale actelor normative aferente, precum și să îndeplinească orice alte acțiuni, conform prezentei legi și actelor normative aprobate de autoritatea de supraveghere.

(3) Autoritatea de supraveghere poate delega asociațiilor organizațiilor de creditare nebanară, în baza unui acord, funcții de selectare și sistematizare a informației din situațiile financiare și rapoartele specifice.

(4) Autoritatea de supraveghere stabilește prin actele sale normative cerințe aplicate tuturor organizațiilor de creditare nebanară înregistrate în Registru, care se referă la:

a) constituirea provizioanelor și criteriile de clasificare a creanțelor pentru acoperirea pierderilor din creditele nebanare și dobânzile aferente și pentru acoperirea creanțelor ce țin de nerecuperarea ratelor și dobânzilor de leasing;

b) transparența structurii de proprietate a organizației de creditare nebanară și actualizarea informațiilor cu privire la fondatori (beneficiarii efectivi);

c) cadrul de administrare a activității ce include cel puțin aspecte referitoare la atribuțiile și responsabilitățile organelor de conducere, inclusiv de elaborare și aprobare a politicilor, administrarea riscurilor și continuitatea activității;

d) dezvăluirea informației referitoare la activitatea desfășurată, inclusiv modalitățile și locația de publicare a informațiilor necesare, precum și obligarea indicării dobânzii anuale efective în informațiile precontractuale furnizate și contractele de credit nebanar;

e) norme și reguli privind raportarea.

(5) În situația unei crize financiare sistemice, definite astfel de organul național înstituit pentru gestionarea crizelor financiare sistemice, precum și în scopul prevenirii crizelor, autoritatea de supraveghere este în drept să stabilească prin actele sale normative norme prudențiale și/sau neprudențiale suplimentare celor prevăzute de prezenta lege.

(6) Autoritatea de supraveghere poate solicita, iar organizațiile de creditare nebancară, acționarii/asociații, administratorii și/sau salariații acestor organizații sînt obligați să prezinte, la solicitare, în termenul indicat, documentele și informațiile necesare executării adecvate a prevederilor prezentei legi.

Articolul 24. Acțiuni ilegale și sancțiuni

(1) Dacă se constată că organizația de creditare nebancară, acționarii/asociații și/sau administratorii ei au încălcat prezenta lege, Legea contabilității, actele normative ale autorității de supraveghere, obligațiile prevăzute de legislația privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, al căror control privind respectarea ține de competența autorității de supraveghere, nu au raportat, au raportat cu întârziere, au raportat date eronate privind indicatorii solicitați, nu au respectat cerințele prudențiale sau alte exigențe prevăzute în actele normative ale autorității de supraveghere, nu au respectat măsurile prescrise de autoritatea de supraveghere, autoritatea de supraveghere poate aplica următoarele sancțiuni:

- a) emiterea unui avertisment;
- b) emiterea prescripțiilor privind conformarea cu legislația;
- c) aplicarea și perceperea amenzilor contravenționale;
- d) suspendarea activității sau radierea din Registru, ținînd cont de prevederile art. 20 alin. (1) lit. b).

(2) În cazul constatării situațiilor specificate în alin. (1), autoritatea de supraveghere poate impune organizației de creditare nebancară următoarele măsuri:

- a) să înceteze activitățile care sînt interzise de legislație și/sau să limiteze ori să suspende activitățile prevăzute de prezenta lege;
- b) să nu se angajeze într-un nou gen de activitate de creditare nebancară;
- c) să interzică temporar exercitarea funcțiilor sau să elibereze din funcție administratorii sau alte persoane cu funcție de răspundere.

Capitolul VI REORGANIZAREA ȘI LICHIDAREA ORGANIZAȚIEI DE CREDITARE NEBANCARĂ

Articolul 25. Reorganizarea organizației de creditare nebancară

(1) Reorganizarea organizațiilor de creditare nebancară se efectuează în temeiurile și în modul stabilite de legislație, cu avizul autorității de supraveghere.

(2) Organizația sau organizațiile de creditare nebancară, constituite prin contopire, divizare sau separare, își încep activitatea numai după înregistrarea în

Registru, efectuată de către autoritatea de supraveghere în modul stabilit de prezenta lege.

Articolul 26. Lichidarea organizației de creditare nebancară

(1) Organizația de creditare nebancară se lichidează în temeiurile și în modul stabilite de legislația civilă.

(2) Hotărîrea privind lichidarea benevolă a organizației de creditare nebancară se comunică în scris autorității de supraveghere imediat, dar nu mai târziu de 10 zile lucrătoare de la data adoptării.

Capitolul VII DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 27. Dispoziții tranzitorii

(1) Persoanele juridice care la data intrării în vigoare a prezentei legi desfășoară activități de creditare nebancară, prevăzute în art. 8 alin. (2) din lege, urmează să se înregistreze în Registru în modul stabilit de prezenta lege, precum și să se conformeze tuturor cerințelor stabilite de aceasta, dar nu mai târziu de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(2) Pînă la aducerea în conformitate cu prezenta lege, actele de constituire și regulamentele interne ale persoanelor juridice care desfășoară activități de creditare nebancară prevăzute în art. 8 alin. (2) se vor aplica în măsura în care nu contravin prezentei legi.

(3) Persoanele juridice care la data intrării în vigoare a prezentei legi desfășoară activități de creditare nebancară prevăzute în art. 8 alin. (2) sînt scutite de achitarea taxei pentru înregistrarea de stat a modificărilor și completărilor, impuse de prezenta lege, în actul lor de constituire sau în actul de constituire în redacție nouă.

Articolul 28. Dispoziții finale

(1) Prezenta lege intră în vigoare în termen de 9 luni de la data publicării.

(2) Guvernul și autoritatea de supraveghere, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, vor prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege.

(3) Autoritatea de supraveghere, în termen de 6 luni de la data publicării, va adopta actele normative prevăzute de prezenta lege și/sau va modifica ulterior actele normative existente pentru aducerea în concordanță cu prezenta lege.

(4) La data intrării în vigoare a prezentei legi, se abrogă Legea nr.280-XV din 22 iulie 2004 cu privire la organizațiile de microfinanțare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 138-146, art.737), cu modificările și completările ulterioare.

Președintele Parlamentului

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de Lege cu privire la organizațiile de creditare nebancaară

Având în vedere că domeniul de microfinanțare a atins un grad de dezvoltare care impune o abordare mult mai complexă în aspect de criterii aferente reglementărilor, se relevă că prevederile Legii nr. 280-XV din 22.07.2004 „Cu privire la organizațiile de microfinanțare” nu întrunesc rigorile pentru a anticipa riscurile pasibile. Deși cadrul juridic actual asigură condiții adecvate privind respectarea drepturilor și intereselor creditorilor, donatorilor, beneficiarilor, precum și ale fondatorilor, asociațiilor și acționarilor organizațiilor de microfinanțare, totuși regulile în vigoare nu sunt suficiente. Astfel, în condițiile extinderii sectorului propriu-zis (la moment, pe piață activează peste 130 de organizații de microfinanțare), reglementările în materie de creditare și metodologia de constituire a provizioanelor, fiind neuniforme pentru activități similare (gen microfinanțare, creditare ipotecară nebancaară, leasing financiar), Comisia Națională a Pieței Financiare susține imperativul promovării unui nou act legislativ în materie de creditare nebancaară.

Acest deziderat derivă și din experiențele societăților dezvoltate, din standardele de specialitate internaționale și din angajamentele asumate de către R.Moldova în cadrul reformelor de adaptare la exigențele eurocomunitare.

Printre lacunele cadrului juridic actual, relevante sunt următoarele:

- nedefinirea expresă a „*activității de microfinanțare*”;
- absența unor prevederi unice comune pentru constituirea provizioanelor - pentru acoperirea potențialelor pierderi legate de nerambursarea împrumuturilor. Standardizarea regulilor de constituire a provizioanelor, are drept scop prevenirea eschivării de la plata impozitelor stabilite (sau care urmează a fi), precum și pentru permiterea unei analize și constatări fidele a performanțelor organizațiilor de microfinanțare și sănătății financiare a întregului sector (art. 7 alin. (4) din lege);
- vidul regulator în materie de cerințe obligatorii stabilite de către autoritatea publică de supraveghere (CNPF) în cazul aprobării deciziei de organizare a noilor entități de microfinanțare;
- lipsa cerințelor minime prudențiale - în scopul asigurării stabilității financiare a sectorului de microfinanțare (ex. cerința minimă de capital, limitarea concentrărilor sectoriale a portofoliului de împrumut, etc.);
- absența cerințelor de natură neprudențială, în special față de management și fondatori, întru neadmiterea/evitarea abuzurilor și fraudelor.

Un aspect de principiu îl constituie faptul că potrivit Legii nr. 280-XV din 22.07.2004 (art.9), rolul CNPF se reduce doar la „*monitorizare*”, elementul de „*supraveghere*” fiind absent, respectiv această carență/constrângere necesită a fi remediată.

Un alt aspect al problematicii reglementării domeniului de creditare nebancaară îl constituie activitatea de leasing. Cadrul legal special care reglementează bazele juridice a raporturilor de leasing, obiectul leasing-ului, participanții la operațiunile de leasing, drepturile, obligațiile și răspunderea acestora este stabilit prin Legea „Cu privire la leasing” (nr. 59-XVI din 28.04.2005). Totodată, desfășurarea acestui gen de activitate

până în prezent nu este în câmpul de supraveghere al statului, cu excepția leasing-ului financiar exercitat de către instituțiile financiare. Lipsa reglementării și supravegherii sectorului de leasing, cu toate beneficiile de rigoare adiționale pentru economie, generează, de asemenea, concurență neloială, abuzuri și inegalități în relațiile contractuale. Mai mult, convergența componentelor sistemului de creditare nebancară (microfinanțarea, creditarea nebancară ipotecară și de consum, creditul nebancar în general) și creșterea ponderii sectorului nebancar în sistemul financiar impune în mod firesc abordări și reglementări uniforme aplicabile deopotrivă tuturor organizațiilor de creditare nebancară, cu mențiunea că intensitatea efortului de reglementare și supraveghere trebuie să rezulte din riscul pe care o anumită activitate o prezintă pentru realizarea obiectivelor supravegherii pe piața financiară nebancară.

În susținerea celor consemnate, necesitatea reedificării cadrului juridic în materie de creditare nebancară și, implicit, restructurării entităților-operatori pe piață devine un obiectiv stringent și de neamânat. Recalibrarea acestui sector, prin diminuarea riscurilor sistemice și protecția drepturilor consumatorilor de servicii, mai cu seamă, supravegherea limitată a acestor organizații; reglementarea minimă a cerinței de capital social și capital propriu; condițiile de activitate compozită; cerințe de clasificare a creditelor și de formare a provizioanelor pentru pierderi; mecanismul de protecție a beneficiarilor produselor de creditare nebancară și leasing – constituie o etapă nouă în resetarea pieței financiare nebancare.

Având în vedere caracterul „*nedepozitar*” al activității de creditare nebancară, proiectul de lege cu privire la organizațiile de creditare nebancară *stipulează formarea unui cadru comun de reglementare și supraveghere a entităților care practică, cu titlu profesionist, activitatea de creditare nebancară și leasing financiar*, astfel fiind susținută noțiunea de „*organizații de creditare nebancară*”, precum și identificate genurile de activități profesionale de bază permise acestor organizații. Un astfel de cadru legislativ există în așa țări, precum Azerbaidjan, Albania, Armenia, România etc.

O altă prevedere nouă, introdusă în proiectul de lege, o constituie *procedura de eliberare a avizului prealabil înainte de înregistrarea de stat în Registrul de stat al persoanelor juridice și ulterior înregistrarea în Registrul organizațiilor de creditare nebancară autorizate* ținut de către CNPF. Această normă stabilește, că participanții profesioniști depun la CNPF un set de acte în vederea conformării cerințelor și exigențelor aferente particularităților activității financiare.

În aspect de structură, proiectul de lege cu privire la organizațiile de creditare nebancară este constituit din șapte capitole care cuprind următoarele prevederi de bază suplimentare celor sus-menționate:

✓ *Stabilirea cerinței minime de capital social și capital propriu.* Potrivit recomandărilor CGAP, organizațiile care desfășoară activitate de microfinanțare și nu atrag depuneri de economii/depozite își vor desfășura activitatea în baza unui permis eliberat de instituția de stat competentă și nu vor fi supuse reglementării și supravegherii detaliate prudențiale. Totodată, ținând cont de faptul că, distincția între reglementarea prudențială și neprudențială este foarte fragilă, potrivit CGAP, adesea o regulă poate servi atât obiective prudențiale cât și neprudențiale. De altfel, anumite cerințe cu caracter preponderent prudențial (spre exemplu, cerința privind *minimul de capital*) se aplică în cazul organizațiilor de microfinanțare care nu acceptă depozite. Mărimea minimă a

capitalului social inițial a fost stabilită ținând cont de faptul că forma juridică de activitate permisă pentru organizațiile de creditare nebancară este de societate pe acțiuni sau societate cu răspundere limitată, valoarea maximă a capitalului social al acestora fiind de 100,0 mii lei (în cazul societăților pe acțiuni) și, totodată, pentru a nu limita apariția altor organizații de creditare nebancară noi. Norma în cauză nu generează impact financiar semnificativ (constrângeri) entităților care practică în prezent activități de microfinanțare, dată fiind că 99 din cei 116 operatori pe piață întrunesc criteriile prestabilite în materie de cerințe de capital social.

De asemenea, a fost stabilită cerința *privind mărimea minimă admisibilă a capitalului propriu*, și anume că organizația de creditare nebancară este obligată să dețină și să mențină capitalul propriu în raport cu valoarea activelor la orice dată în mărime minimă de 5%.

✓ *Stabilirea expresă a activităților restricționate (interzise)* a fi desfășurate de către organizațiile de creditare nebancară, și anume atragerea de depozite sau alte fonduri rambursabile de la persoane fizice, inclusiv împrumuturi, cu excepția cazurilor în care persoana fizică este fondator (acționar/asociat) al organizației de creditare nebancară și deține o cotă de cel puțin 5 % din capitalul acesteia sau este considerată investitor calificat în înțelesul legislației privind piața de capital.

✓ *Stabilirea exigențelor față de administratori*, potrivit cărora persoanele alese sau numite în funcția de administrator a organizației de creditare nebancară trebuie să corespundă în orice moment criteriilor stabilite de către CNPF în actele sale normative privind reputația, cunoștințe, aptitudini și experiență adecvate naturii, extinderii și complexității activității organizației și responsabilităților încredințate.

✓ *Împuternicirea CNPF cu prerogative aferente reglementării și supravegherii* activității organizațiilor de creditare nebancară. Potrivit prevederilor proiectului de lege, autoritatea de supraveghere urmează, prin actele sale normative, să stabilească cerințe privind:

- criteriile de clasificare a creanțelor în scopul constituirii provizioanelor pentru acoperirea pierderilor din creditele nebancare și dobânzile aferente și în scopul constituirii provizioanelor pentru acoperirea creanțelor ce țin de nerecuperarea ratelor și dobânzilor de leasing;
- transparența structurii de proprietate a organizației de creditare nebancară și actualizarea informațiilor cu privire la fondatori (beneficiarii efectivi);
- dezvăluirea informației referitoare la activitatea desfășurată, inclusiv modalitățile și locația de publicare a informațiilor necesare, precum și obligarea reflectării dobânzii anuale efective în contractele de credit.

✓ *Obligarea efectuării auditului situațiilor financiare anuale* de către societatea de audit sau auditorul întreprinzător individual pentru organizațiile de creditare nebancară a căror valoare de bilanț a activelor la finele anului de gestiune depășește 25,0 mil. lei. De menționat, că în comparație cu alte sectoare ale pieței financiare, participanții pieței de creditare nebancară înregistrează creșteri semnificative în ultimii ani. Astfel, toți indicatorii de bază caracteristici sectorului organizațiilor de microfinanțare au înregistrat majorări semnificative pe parcursul anului 2016, media de creștere a sectorului fiind de circa 30%. Astfel, față de 2015, activele au crescut cu 28%, înregistrând o valoare maximă sectorială (31.12.2016) de 4,7 mld lei, iar împrumuturile acordate s-au majorat cu

32%. În aceste condiții, convergența și inter-conexiunea tot mai complexă a participanților pieței financiare bancare și nebankare determină asigurarea efectuării unei verificări obligatorii asupra regularității, integrității și veridicității situației financiare a organizațiilor de creditare nebankare de către auditori. Potrivit datelor (2016), din 116 organizații de microfinanțare care au prezentat rapoarte financiare, 24 organizații dețin un activ ce depășește cifra de 25,0 mil. lei.

✓ Elucidarea *acțiunilor și măsurilor de supraveghere* atribuite autorității de supraveghere.

În conformitate cu prevederile art. 17 alin. (2) din Legea nr. 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative, la elaborarea proiectului unei noi legi au fost analizate și luate în considerare prevederile legilor cu obiect de reglementare similar din alte state. În mod special, s-a ținut cont de legislația statelor din același sistem de drept, dar care au avansat în materie de creație legislativă, spre exemplu Azerbaidjan, Bulgaria, Croația, Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, Georgia, Kazahstan, Kîrgîzstan, România, Rusia, Uzbekistan, fără a fi ignorate și reglementările relevante din state dezvoltate și cu economii de piață funcționale, precum Austria, Germania sau Marea Britanie. Sub acest aspect s-a urmărit, în primul rând, a identifica reglementările care au contribuit la creșterea și stabilitatea pieței de leasing, dar și cele care au creat impedimente sau dezechilibre imprevizibile (de exemplu, țări ca Rusia și Iordania au abolit licențierea activității de leasing, pe motiv de ineficiență a acesteia, iar Croația intenționează să substituie legea actuală – una extrem de drastică, - cu una nouă, mai potrivită).

La elaborarea proiectului de lege vizat, având în vedere cerințele specifice, inclusiv în materie de impact de reglementare (Nota se anexează) s-a ținut cont de prevederile Legii privind actele legislative (780-XV din 27.12.2001).

De asemenea, consemnăm că în spiritul conformării cerințelor față de actele legislative, proiectul a fost consultat cu autoritățile publice de resort și societatea civilă, de respectivele avize ținându-se cont la definitivarea actului propriu-zis (în acest sens, fiind întocmită sinteza obiecțiilor și propunerilor corespunzătoare).

Valeriu CHITAN,
PREȘEDINTE

Alina CEBOTARIOV,
Directorul Direcției Generale plasamente colective și microfinanțare

ANALIZA IMPACTULUI DE REGLEMENTARE

la proiectul de Lege cu privire la organizațiile de creditare nebanară

I. DEFINIREA PROBLEMEI

Componenta juridică

Prin proiectul de Lege cu privire la organizațiile de creditare nebanară se propune stabilirea unui cadru comun de reglementare și supraveghere a activității desfășurate de organizațiile de creditare nebanară, care include activitatea desfășurată în prezent de organizațiile de microfinanțare, de creditare ipotecară nebanară, de leasing financiar.

Cadrul legal special existent, care reglementează activitatea organizațiilor de microfinanțare și determină statutul lor juridic, particularitățile de constituire și de activitate, este stabilit prin Legea nr. 280-XV din 22.07.2004 „Cu privire la organizațiile de microfinanțare”. Potrivit prevederilor legii menționate, aceasta are drept scop asigurarea condițiilor de apărare a drepturilor și a intereselor legitime ale creditorilor, donatorilor, beneficiarilor, precum și ale fondatorilor, asociaților și acționarilor organizațiilor de microfinanțare. Totodată, potrivit art. 9 din lege, activitatea organizațiilor este doar monitorizată și nu supravegheată de către autoritatea de supraveghere.

Cadrul legal special care reglementează bazele juridice a raporturilor de leasing, obiectul leasingului, participanții la operațiunile de leasing, drepturile, obligațiile și răspunderea acestora este stabilit prin Legea nr. 59-XVI din 28.04.2005 Cu privire la leasing. Totodată, desfășurarea acestui gen de activitate pînă în prezent nu este supus supravegherii din partea statului, cu excepția leasingului financiar desfășurat de către instituțiile financiare prin prisma Legii instituțiilor financiare nr. 550-XIII din 21.07.1995.

Având în vedere caracterul neunitar al reglementărilor existente (potrivit studiilor diferitor modele de țări) respectiv practicile fiind diferite, de la caz la caz, CNPF pledează pentru un sistem moderat de instrumente de reglementare și supraveghere, adecvat particularităților locale tranzitorii la principiile economiei de piață.

Pentru că nu acceptă depozite ale populației, activitatea de microfinanțare și leasing nu prezintă riscuri semnificative pentru obiectivul de protejare a drepturilor și intereselor legale ale publicului. Totuși, disfuncțiile sau colapsul unei sau mai multor societăți de leasing sau organizații de microfinanțare pot periclita realizarea altor obiective pe piața de creditare nebanară și anume obiectivele asigurării stabilității, transparenței, siguranței și eficienței pieței și a promovării încrederii în piața financiară nebanară.

În acest context, este justificată intervenția *limitată* a statului, prin constituirea unui cadru legal necesar pentru reglementarea și supravegherea, la nivel adecvat, neexcesiv, al activității de microfinanțare și leasing.

Aspecte analitice

Cele mai importante premise care au determinat îmbunătățirea cadrului legal cu privire la organizațiile de microfinanțare și leasing este lipsa (sau existența minimă a) supravegherii publice a activității de creditare nebanară de microfinanțare și leasing, în special a leasingului financiar, din partea unei autorități publice de specialitate.

Lipsa reglementării și supravegherii sectorului de leasing, chiar dacă prezintă și anumite beneficii, legate de dezvoltarea nestingherită a relațiilor economice în virtutea libertății activității de întreprinzător și a libertății contractuale, totuși prezintă și dezavantaje legate de iminența concurenței neloiale, a abuzurilor din partea operatorilor de leasing întâmplători și a inechităților contractuale. Mai mult, convergența componentelor sistemului financiar nebanar (microfinanțarea, creditarea nebanară ipotecară și de consum, creditul nebanar în general) și

creșterea ponderii sectorului nebancaar în sistemul financiar ridică problema unor reglementări uniforme aplicabile deopotrivă tuturor instituțiilor de creditare nebancaară, cu mențiunea că intensitatea efortului de reglementare și supraveghere trebuie să rezulte din riscul pe care o anumită activitate o prezintă pentru realizarea obiectivelor supravegherii pe piața financiară nebancaară.

Se poate estima că „*conservarea*” reglementărilor curente ar avea următoarele consecințe negative majore: perpetuarea modelului bazat pe lipsă a reglementării și supravegherii va defavoriza concurența loială și utilizarea eficientă a factorilor de producere, va reduce accesul operatorilor de leasing și microfinanțare la resurse financiare străine și internaționale, va favoriza „hazardul moral” în activitatea societăților de leasing și microfinanțare și, nu în ultimul rând, va descuraja debitorii importanți să apeleze la microfinanțare/leasing, ca sursă alternativă de finanțare.

Scopul acțiunilor statului

Pornind de la premisele sus-numite, scopul prezentei legi constă în asigurarea stabilității financiare și dezvoltarea sectorului de creditare nebancaar, prevenirea riscurilor excesive în sistem, sporirea accesului la resurse financiare a persoanelor fizice și juridice.

În același timp, reglementările noi trebuie să reflecte principiile de drept care stau la baza sistemului de drept al Republicii Moldova, așa cum acestea rezultă din Constituție, tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și actele legislative naționale. În particular, legea nouă trebuie să reflecte principiile de bază ale economiei de piață consacrate la art.9 alin.(3) din Constituție (*pieța, libera inițiativă economică, concurența loială sunt factorii de bază a economiei*) și rolul statului stabilit la art.126 alin.(2) din Constituție, inclusiv *asigurarea libertății comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, protejarea intereselor naționale în activitatea economică și financiară, inviolabilitatea investițiilor private*.

În acest context, reglementările noi reies din premisa exercitării libere a activității de întreprinzător pe piața financiară nebancaară și limitarea intervenției statului la situații determinate de necesitatea realizării obiectivelor publice stabilite de lege.

Estimarea posibilelor consecințe în cazul în care nici o acțiune nu este întreprinsă

Deficiențele legislației existente cu privire la leasing au fost semnalate atât de participanții pieței, cât și de instituțiile financiare internaționale (inclusiv Banca Mondială și FMI). Mai mult, în cadrul analizei comparative efectuate cu ocazia elaborării proiectului de lege, s-a observat că statele în care leasingul cunoaște o dezvoltare rapidă (ex. România, Croația, Federația Rusă, Azerbaidjan, Uzbekistan) au parte și de norme juridice mai avansate, în special în materie de protecție a drepturilor și intereselor părților.

Se poate estima că „*conservarea*” reglementărilor curente ar avea următoarele consecințe negative majore: perpetuarea modelului bazat pe lipsă a reglementării și supravegherii va defavoriza concurența loială și utilizarea eficientă a factorilor de producere, va reduce accesul operatorilor de leasing și microfinanțare la resurse financiare străine și internaționale, va favoriza „hazardul moral” în activitatea societăților de leasing și microfinanțare și, nu în ultimul rând, va descuraja debitorii importanți să apeleze la microfinanțare/leasing, ca sursă alternativă de finanțare.

II. IMPACTURILE POTENȚIALE

Beneficii

Cu un grad înalt de certitudine, se poate aprecia că beneficiile adoptării reglementărilor noi vor fi resimțite în egală măsură de către operatorii pieței de leasing și microfinanțare și de clienții acestora. Într-un final, aceste beneficiile vor fi măsurate prin prisma realizării scopurilor stabilite de lege.

Beneficii pentru operatorii pieței de creditare nebancară de microfinanțare și leasing:

- a) Instituirea unor condiții de intrare în piață (capital minim, cerințe față de administratori) va purga piața de elemente întâmplătoare și va spori competitivitatea acesteia în fața pieței (reglementate) bancare.
- b) Publicitatea datelor cu privire la organizațiile de microfinanțare/leasing, în mărimea minimă stabilită de lege, va spori transparența activității societăților de leasing și, implicit, concurența loială.
- c) Reglementarea modului de constituire și utilizare a provizioanelor de risc de credit va permite clasificarea adecvată a portofoliului de expuneri și optimizarea cheltuielilor, prin deducerea fiscală a cheltuielilor cu provizioane.
- d) Regulile cu privire la informația confidențială referitoare la client și confidențialitatea informației, similare celor aplicabile secretului bancar, vor clarifica cazurile și condițiile în care societatea de microfinanțare/leasing este obligată să dezvăluie informații privilegiate și o vor proteja de riscuri juridice în relațiile cu clienții.
- e) Reglementarea explicită a modului de exercitare a supravegherii activității organizațiilor de creditare nebancară (microfinanțare și leasing), inclusiv a drepturilor și obligațiilor autorității de supraveghere și a acestor organizații, stabilirea prin lege a limitelor intervenției în activitatea de întreprinzător asigură o protecție necesară pentru operatorii pieței și creează un scut de protecție pentru eventualele abuzuri din partea factorului public.

Beneficii pentru clienții organizațiilor de creditare nebancară (societăților de leasing și microfinanțare):

- a) În mare măsură, beneficiile sus-numite pentru operatorii de microfinanțare/leasing vor fi resimțite și de clienții existenți sau potențiali ai acestora. Astfel, o ofertă îmbunătățită din partea societăților de microfinanțare/leasing va spori accesul la finanțarea nebancară, iar competiția sănătoasă între operatorii viabili va permite clienților să aleagă cele mai bune oferte de finanțare. În egală măsură, transparența datelor despre organizațiile de creditare nebancară și despre activitatea acestora va permite debitorilor importanți să selecteze corect partenerii de finanțare.
- b) Totodată, supravegherea eficientă a activității de creditare nebancară (microfinanțare și leasing) din partea unei autorități publice specializate este de natură să prevină abuzurile din partea finanțatorilor și să asigure debitorilor mecanisme de protecție suplimentare.
- c) Cerințele privind transparența condițiilor de finanțare și echitatea contractuală, inclusiv cerințele față de determinarea costului finanțării, vor proteja debitorii împotriva costurilor ascunse și vor permite luarea unor decizii de finanțare bazate pe analiza comparativă corectă. Mai mult, cerințele speciale față de protecția consumatorilor vor asigura prevenirea prejudicierii drepturilor consumatorului și echitatea în raporturile cu consumatorii.

Beneficii pentru piața de creditare nebancară (de microfinanțare și leasing), ca segment al pieței financiare:

- a) Cu toate că înregistrează tendințe pozitive¹, piața de microfinanțare și leasing rămâne sub-dezvoltată în comparație cu piața bancară. Îmbunătățirea reglementărilor cu privire la microfinanțare și leasing, inclusiv a reglementărilor fiscale, are menirea să

¹ Volumul total al finanțărilor în regim de leasing în 2016 s-a cifrat la 1,2 mld lei, în creștere cu 13% față de 2015, iar ponderea cea mai mare revine mijloacelor de transport (88,1%), urmată de mașini și utilaje (7,2%) și clădiri și alte construcții (4,5%). Portofoliul împrumuturilor organizațiilor de microfinanțare constituie 3,8 mld lei, sau 2,81% din PIB la finele anului 2015.

impulsioneze alocarea resurselor pentru creșterea și diversificarea finanțării nebancale și, respectiv, să sporească competitivitatea sectorului. Recuperarea silită complicată, riscurile legate de înstrăinarea frauduloasă a bunurilor, discriminarea fiscală a operatorilor naționali în raport cu cei străini sunt probleme-cheie abordate de reglementările noi, a căror rezolvare va cataliza evoluția pieței de creditare nebancale naționale.

- b) Supravegherea activității de microfinanțare/leasing din partea unei autorități publice de specialitate, exercitată în mod adecvat și eficient, tinde să prevină dezechilibrele care pot fi cauzate de viciile inerente ale auto-reglementării bazate pe forțele pieței, inclusiv evaluarea incorectă și acceptarea excesivă a riscurilor. Condiția este cuantificarea corectă a efortului de supraveghere și alocarea corectă a resurselor de supraveghere, obiective care se realizează plenar în cadrul supravegherii bazate pe profilul de risc, care pornește de la estimarea probabilității survenirii unui eveniment negativ și a impactului scontat al acestuia asupra pieței și realizării obiectivelor supravegherii. În ipoteza tranziției cu succes la acest model de supraveghere, intervenția autorității de supraveghere va asigura valorificarea eficientă a factorilor de producere ai societăților de creditare nebancale și, ca efect, va cataliza evoluția unei piețe de creditare nebancale puternice și robuste.
- c) Creșterea și nuanțarea rolului supravegherii segmentelor pieței de creditare nebancale, determinată atât de cauze externe (turbulențele sistemului financiar internațional), cât și de cauze interne (convergența cadrului de supraveghere pe piața financiară nebancale) tinde să atragă segmentul de microfinanțare și leasing în aria supravegherii consolidate. Lipsa unei reglementări și supravegheri adecvate poate rezulta în reducerea interesului investitorilor față de sectorul de financiar nebancale și, ca efect, stagnarea acestuia.
- d) Reglementarea și supravegherea bazate pe standarde moderne internaționale, cu respectarea echității în relațiile dintre stat și întreprindere, constituie un factor important al climatului investițional al țării. Deciziile investiționale în mare măsură se raportează la calitatea regimului de supraveghere, iar caracterul adecvat al acestuia contribuie pozitiv la atragerea investițiilor în instrumentele pieței de creditare nebancale.

Costuri

Punerea în aplicare a reglementărilor noi va determina estimativ trei categorii de costuri:

Costuri în sarcina operatorilor de microfinanțare/leasing:

- a) Costuri legate de majorarea capitalului social minim.

Organizațiile de microfinanțare

Potrivit indicatorilor financiari la situația din 31.12.2016 din 116 entități care au prezentat rapoarte financiare, 99 companii (sau 85%), dețin resurse financiare pentru a se conforma (din acestea 24 au un capital social înregistrat corespunzător, iar 75 au înregistrat un profit suficient pentru conformarea cerințelor).

Societățile de leasing

Chiar dacă nu sunt în prezent supuse unor cerințe minime față de capital, majoritatea societăților de leasing dețin capital social mult mai mare decât minimumul. Majorarea capitalului social până la minimumul cerut de lege în sine nu implică costuri, pentru că aporturile depuse vor putea fi imediat utilizate în conformitate cu scopurile societății de leasing (este important că legea nouă nu conține cerințe față de menținerea unor fonduri proprii minime sau constituirea de rezerve de capital obligatorii).

- b) Costuri potențiale asociate respectării cerinței de calificare și experiență a membrilor organului executiv a organizațiilor de creditare nebancaară. Sunt costuri operaționale, rezultate din selectarea unor persoane calificate. Însă și aceste costuri nu sunt nete, adică aduc după sine îmbunătățirea resurselor (în acest caz – manageriale) ale societății.
- c) Costuri asociate efectuării auditului obligatoriu la organizațiile de creditare nebancaară. Respectarea prevederilor respective sunt obligatorii organizațiilor de creditare nebancaară ale căror active depășesc 25.000.000 lei la finele anului de gestiune. La societățile respective aceste costuri vor fi modice, pentru că ele, de regulă, au deja implementate sisteme și procese moderne, care corespund cerințelor minime stabilite prin legea nouă.
- d) Costuri asociate raportării financiare și specializate și respectării altor cerințe de supraveghere. S-a urmărit din start ca aceste costuri să fie limitate, reieșind din caracterul limitat al reglementării și supravegherii sectorului.

Costuri în sarcina autorității de supraveghere și altor autorități:

- a) Costuri asociate supravegherii activității de microfinanțare/leasing. Este anticipat ca acestea să fie limitate, pornind de la caracterul limitat al supravegherii activității de microfinanțare/leasing. Totuși, aplicarea modelului supravegherii bazate pe gradul de risc în cazul organizațiilor de creditare nebancaară comportă costuri, care vor fi în sarcina beneficiarilor nemijlociți ai supravegherii.
- b) Costuri în legătură cu eliberarea avizului prealabil de înregistrare și ținerea Registrului organizațiilor de creditare nebancaară. Este vorba despre resurse informaționale și umane, care vor fi utilizate din disponibilul existent al CNPF, precum și angajate persoane suplimentare.

Aplicarea taxei de supraveghere

Prin proiectul de modificare și completare a unor acte legislative, și anume de modificare a Legii privind Comisia Națională a Pieței Financiare nr. 192/1998 se propune introducerea unei plăți regulatorii percepute de la organizațiilor de creditare nebancaare în mărime de pînă la 0,1 la sută din valoarea medie anuală a soldului creditelor nebancaare și leasingului financiar înregistrat.

Experiența internațională confirmă faptul că autoritățile publice de supraveghere a piețelor financiare aplică taxe și plăți regulatorii (Croatia, Bosnia-Herțegovina, Letonia, Estonia), a căror mărime variază de la 0,01% pînă la 0,033% din mărimea medie a activelor organizațiilor supravegheate. Totodată, de menționat este că valoarea medie a acestor active calculată în baza experienței țărilor nominalizate este de 1 846,0 mil. euro (sau de circa 8,0 ori mai mare decît în Republica Moldova). Totodată, la determinarea mărimii taxei de supraveghere se aplică principiul economiilor de scară, cu cît mărimea activului este mai mare cu atît taxa de supraveghere scade, și invers.

În consecința ultimului enunț, este întemeiată rațiunea privind necesitatea considerării experienței naționale, și anume analiza cheltuielilor deja existente ale CNPF precum și mărimea activelor sectorului organizațiilor de creditare nebancaară din țară. Astfel, în mediu, în ultimii ani, cheltuielile totale ale CNPF raportate unui angajat constituie circa 200,0 mii. lei. În contextul, în care numărul organizațiilor de creditare nebancaare (organizații de microfinanțare și societăți de leasing) care vor necesita supraveghere prin realizarea activităților sus nominalizate (în cadrul proiectului de lege corespunzător), se cifrează la peste 185 de entități, pentru un număr minim de 15 persoane nemijlocit încadrate în activitatea de supraveghere vor fi necesare surse suplimentare de circa 3,0 mil. lei anual. Totodată, se rezervă suma de 900 mii lei pentru cheltuielile de încadrare și formare profesională la aceste locuri de muncă. Astfel, acestea raportate la mărimea activităților desfășurate de către organizațiile de creditare nebancaară – 5,0 mld lei (portofoliul de împrumuturi acordate de organizațiile de microfinanțare – 3,8 mld lei și portofoliul contractelor de leasing

acordate de societățile de leasing – 1,2 mld. lei), în condițiile financiare actuale, se impune o taxă de supraveghere în mărime minimă de 0,08% din mărimea portofoliului de împrumuturi acordate și contractelor de leasing financiar.

Impactul aplicării plății regulatorii de funcționare și supraveghere asupra organizațiilor de microfinanțare conform datelor aferente situației din 31.12.2016 este minim, astfel aplicarea mărimii maxime de 0,1% din portofoliul împrumuturilor acordate, va diminua profitul net al organizațiilor de microfinanțare în mediu cu circa 0,8%, iar la aplicarea mărimii minime propuse de 0,08% din portofoliul împrumuturilor acordate, va micșora profitul net al organizațiilor cu 0,5%.

Tipul organizației	Împrumuturi acordate, mil. lei	Profit Net, mil. lei	Plata maximă 0,1%, mil. lei	Plata maximă/ Profit net, %	Taxa minimă 0,08%, mil. lei	Plata minimă/Profit net, %
Organizație de microfinanțare	3789,5	451,1	3,8	0,8	3,0	0,7

Incertitudini

Adoptarea și aplicarea reglementărilor noi comportă estimativ următoarele riscuri:

- a) Rezistența posibilă din partea acelor participanți ai pieței, care nu pot sau nu vor să conștientizeze beneficiile reglementării și supravegherii activității de creditare nebanară. În principiu, în cadrul întâlnirilor cu operatorii de leasing/microfinanțare la faza inițială a proiectului, autorii proiectului de lege au remarcat că, în fond, operatorii realizează că beneficiile reglementării și supravegherii, în format limitat, prevalează clar asupra costurilor. Mai mult, chiar din partea operatorilor de leasing/microfinanțare a venit mesajul că lipsa totală a reglementării și supravegherii este un factor care descurajează investitorii serioși, în special instituțiile financiare internaționale, să finanțeze societățile în cauză.
- b) Retragerea din piață a operatorilor care nu sunt gata să facă față provocărilor unei supravegheri eficiente. În sectorul pieței de creditare nebanară care în prezent are parte de supraveghere modestă sau lipsă (ex. microfinanțări, credit nebanar ipotecar sau de consum), există entități care ezită să accepte și implementeze principiile moderne de conduită a afacerii, profitând de insuficiența reglementărilor normative și carentele procesului de supraveghere. Cerințele minime față de organizare și funcționare, asociate cu supravegherea eficientă, vor ridica în fața acestor entități dilema părăsirii pieței sau acceptării noilor reguli de joc.

În concluzie, adoptarea și punerea în aplicare a reglementărilor noi în domeniul pieței de creditare nebanară este pe deplin de justificată, având în vedere că impactul pozitiv al legii noi depășește impactul negativ pe care acestea le pot determina, iar riscurile asociate trebuie și pot fi abordate constructiv, pentru a nu admite compromiterea scopului reformei.

III. IMPLEMENTAREA

Se poate estima că implementarea reușită a reglementărilor noi este în funcție de o serie de factori, cei mai importanți fiind:

- a) motivația și capacitatea operatorilor existenți ai pieței de creditare nebanară să îndeplinească cerințele legii noi;
- b) capacitatea autorității de supraveghere (CNPF) să-și extindă aria de supraveghere, pentru a include și piața de creditare nebanară; și

- c) factori de natură exogenă: situația macroeconomică națională și internațională, interferența politicului etc.

Sub aspect de motivație, comunicarea cu operatorii de leasing/microfinanțare, permite cu un grad înalt de optimism a estima că aceștia sunt în cea mai mare parte dispuși să accepte provocările induse de reglementările noi, atît timp cît acestea le oferă și beneficii notabile.

În condițiile de autofinanțare a CNPF, este de așteptat că supravegherea să determine perceperea unor taxe aferente în sarcina entităților supravegheate. Aceste taxe trebuie prevăzute de bugetul CNPF, aprobat anual de Parlament, ocazie cu care va fi cuantificat și decis nivelul curent al prestațiilor.

În concluzie, considerăm că atît piața financiară nebancaară, cît și autoritatea de supraveghere sunt bine poziționate pentru a accepta și implementa cu succes reformele aduse prin reglementările noi. Implementarea reglementărilor noi nu presupune alocarea resurselor din bugetul de stat și nu necesită participare substanțială din partea autorităților administrației publice.